

KESKUSTOJEN ELINVOIMATIEDOT PÄIVITETTY

Kehittämisseptejä ulos koronakuopasta

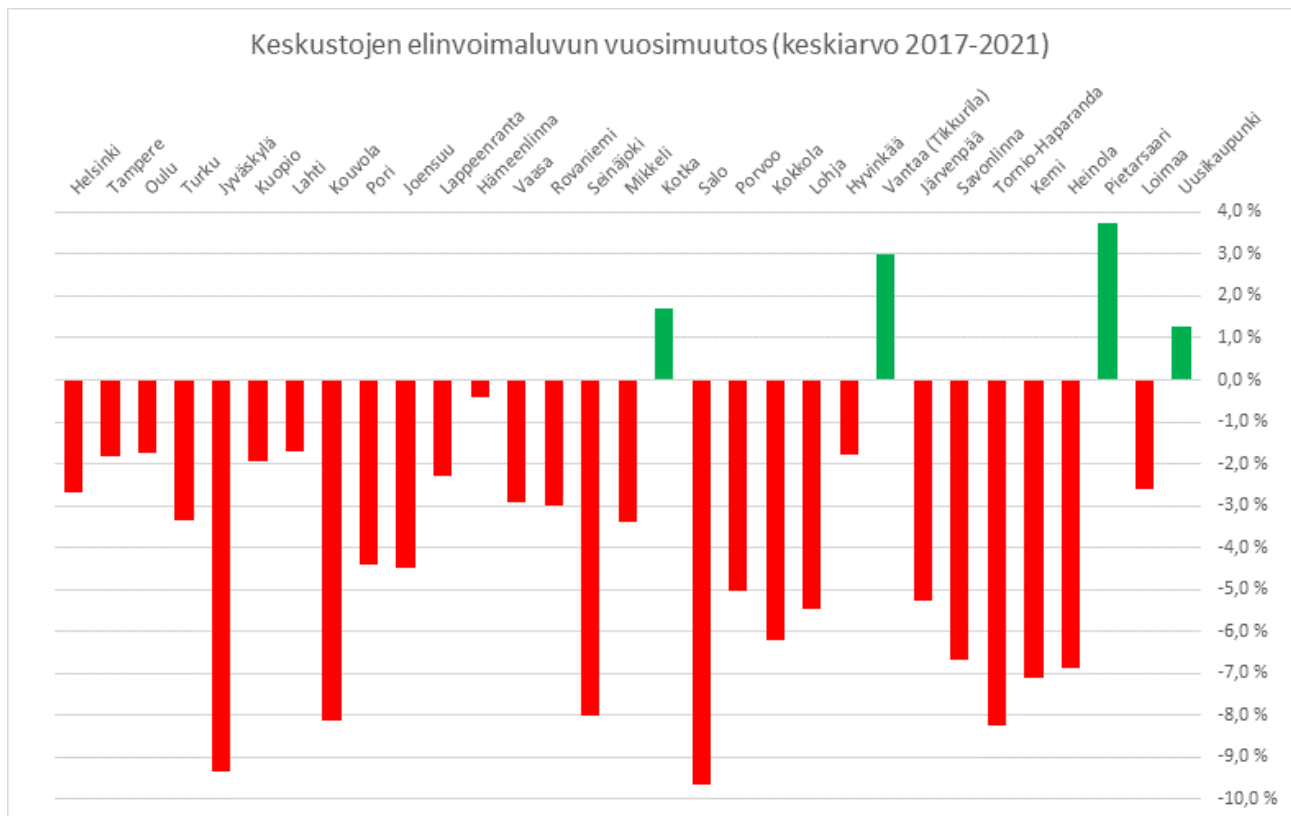
KAUPPA MENETTI OTETTAAN KESKUSTOISSA – RAVINTOLAT VETÄVÄT

Keskustojen elinvoima laski lähes kaikkialla. Kauppojen vähentyessä ravintolat säilyttivät asemansa. Vapautuneisiin liikeloihin sijoittuu nyt toimistoja ja muita palveluita. Tiedot perustuvat 31 kaupungin vuosittaiseen elinvoimalaskentaan. Elinvoimatietoja on julkistettu valtakunnallisesti vuodesta 2015.

Elinvoimalaskenta pohjautuu *Elävät Kaupunkikeskustat (EKK) ry:n* käyttämään menetelmään. Sen avulla seurataan elinvoiman kehittymistä Suomen kaupunkikeskustoissa. Tunnuslukuista näkyy liikelojen jakauma: kauppojen ja ravintoloiden osuus sekä tyhjiä liikeloihin osuus. Elinvoimaluvussa jakauma suhteutetaan asukasmäärään.

Tulos ei yllätä poikkeusaikana. Elinvoima on ollut Suomessa keskimäärin laskussa jo useana vuonna. Etätyön lisääntyminen ja matkailijoiden vähentyminen hiljensivät keskustoja.

Elinvoimaluvun vuosimuutos oli viidessä vuodessa keskimäärin - 3,7 %. Pienemmissä kaupungeissa lasku oli hieman isompia kaupunkeja voimakkaampaa. Syynä keskustojen elinvoiman laskuun ovat mm. kaupan rakennemuutos ja verkkokaupan kasvu. Toisaalta kauppatarjonta keskustojen ulkopuolella on vähentänyt asiointia keskustoissa. Tyhjiä keskustojen liikeloihin on keskimäärin 11,5 % (v. 2017 oli 10,2 %).

MUOTIKAUPPA JA SISUSTUSLIIKKEET AHTAALLA

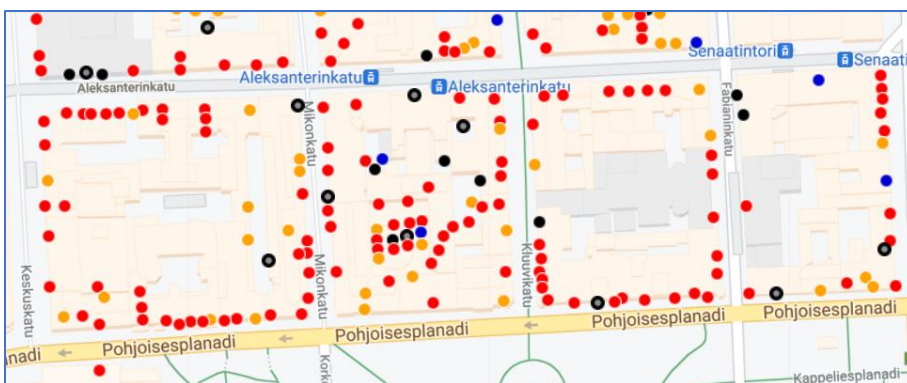
Toimialoista *muotikauppa ja asusteet** menettivät eniten asemiaan. Toiseksi eniten menetyksiä oli *sisustus- ja kodintarvikkeet* -toimialalla. Huolta herättivät uutiset Helsingin Aleksilta ja Pohjoisesplanadilta - erityisesti muutamien ”lippulaivaliikkeiden” lopetus sekä Stockmannin haasteet.

Helsingin keskustan kortteleissa (Mannerheimintie – Pohjoisesplanadi – Fabianinkatu – Aleksanterinkatu) viiden vuoden aikana (2016–2021) muotiliikkeet vähentyivät -20 kpl (97 → 77); kahvilat ja ravintolat lisääntyivät +8 kpl (42 kpl → 50 kpl) ja tyhjiä liiketilojen määrä lisääntyi +13 kpl (11 kpl → 24 kpl).

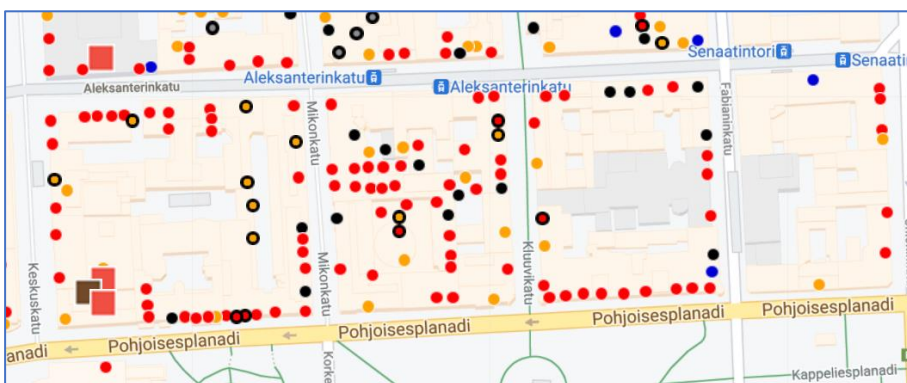
Verkkokaupan osuus Helsingin ydinkortteleiden muodin ja asusteiden kivijalkakaupoissa oli (kokonaismäärä 185 kpl) on 83 % ja koko keskustassa (366 kpl) on 65 %.

*Toimialajako perustuu *Suomen Kauppakeskusyhdistyksen* luokitukseen. Muoti- ja asusteet -luokkaan kuuluvat pukeutuminen, kengät, laukut sekä korut ja kellot.

Ote liiketilakartasta Helsingin Aleksanterinkadun ja Pohjoisesplanadin kortteleista keväällä 2016 ja 2021. (Pohjakartta: © Google Maps)

04/2016

04/2021

RAVINTOLOISSA ON TULEVAISUUS

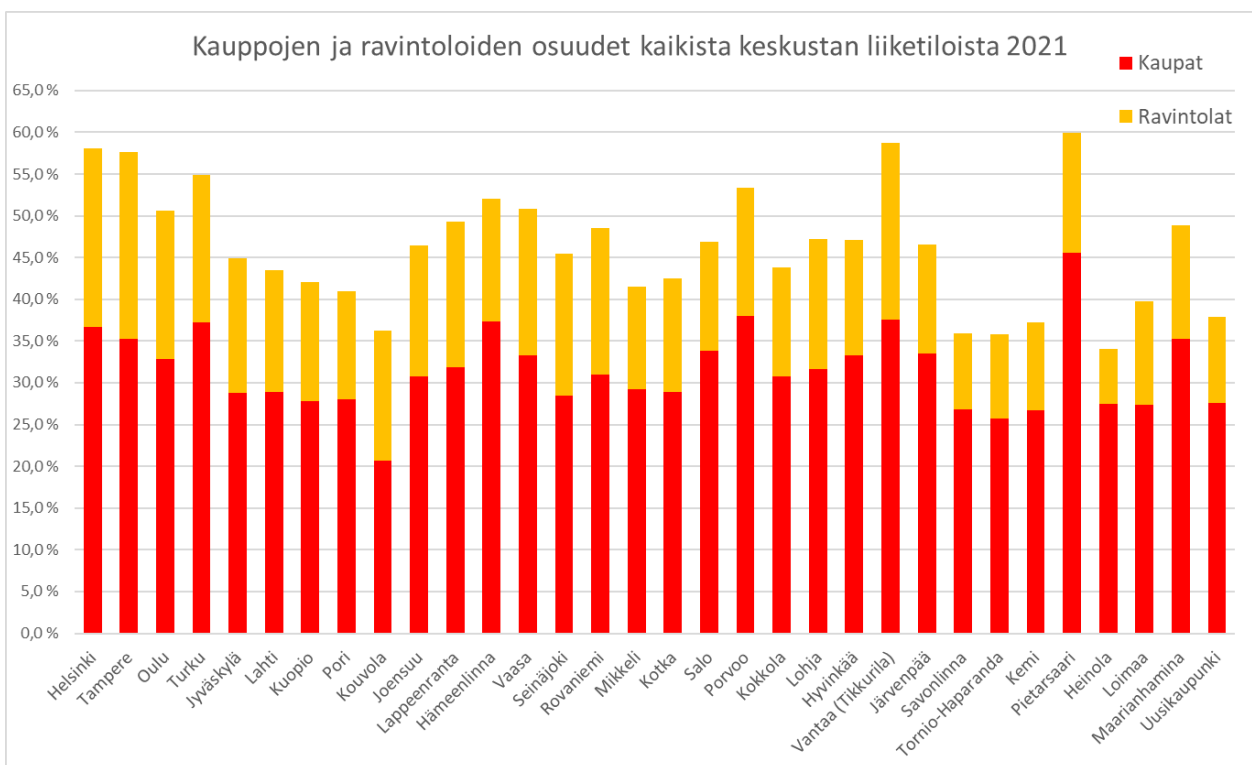
Ravintola-ala on yli vuoden ollut muuttuvien rajoitustoimien kohteena. Pidemmällä aikavälillä ravintoloiden ja kahviloiden määrä keskustoissa on kuitenkin kasvanut vuosi vuodelta. Niiden elinvoimavaikutus keskustoihin on yhä suurempi. Syksyllä odotukset hivi- ja ravintolaelämän vilkastumisesta vahvistavat keskustojen elinvoimaa. Verkko-ostamisen kasvu ei vaikuta ravintoloihin – päivittäin: lähettipalveluiden kotiin kuljetukset lisäävät ravintolaruuan kysyntää.

KESKUSTAT ELINVOIMAISTUVAT INVESTOIDEN VIISAASTI

Kauppa on keskustan kivijalka, mutta keskustan vetovoima tukeutuu myös monipuoliseen elämyksellisyyteen. Keskusta yrityksineen kilpailee kuluttajien kiinnostuksesta ja vapaa-ajasta. Keskustoista haetaan myös palveluita, kulttuuria, viihdettä, jopa yllätyksiä ja yllättäviä kohtaamisia. Tulevaisuudessa turvallisuus ja vastuullisuus ovat keskiössä. Niiden avulla keskustat uudistuvat ja kehittyvät.

”Suomen tulevaisuus on kaupungeissa, mutta kaupunkien tulevaisuus on etenkin elävissä keskustoissa. Keskustat ovat Suomen kaupunkipolitiikan ydin”, EKK:n toiminnanjohtaja **Pokko Lemminkäinen** väittää. ”Kaupungeilta odotetaan lähivuosina viisaita ja rohkeita investointeja. Vain näin keskustat voivat vahvistaa elinvoimaansa”.

Isoista kaupungeista Tampere ja Turku ovat jo panostaneet voimakkaasti keskustoihinsa. Niiden elinvoima kohentuu lisää tulevaisuudessa. ”Turun keskustan elinvoimaluku kääntyi jo nousuun toriparkkityömaan ja keskustan keskeisten kiinteistöhankeiden valmistuttua”, elinvoima-asiantuntija **Martti Wilhelms** kertoo.

Taulukot ja kartat: *TietoJärjestelmäPalvelu Salokorpi Oy*

Elinvoimatiedot 2021: www.allincityapp.com

Lisätietoja: Martti Wilhelms (puh. 050 538 4334 / martti.wilhelms@salokorpi.com)

KESKUSTOJEN ELINVOIMAISTAMINEN VIBRALLA / KESTÄVÄ KAUPUNKI -OHJELMA / YM

Pandemian torjuntakeinoina ihmisten kohtaamisia on laajasti rajoitettu. Rajoitukset ovat kohdistuneet erityisesti kaupunkikeskustojen toimintaedellytyksiin. Elävät Kaupunkikeskustat ry seuraa keskustojen elinvoimaa ja sen keskustayhdistykset sekä jäsenyritykset toimivat laajasti keskustojen kehittämiseksi.

Pandemian vauhdittamana Ympäristöministeriö tilasi Elävät Kaupunkikeskustat ry:ltä asiantuntijanäkemyksiä ja ehdotuksia keskustojen elinvoiman kehittämiseksi.

VIBRA-toimenpidesuositukset kerättiin EKK:n asiantuntijaryhmältä: (pj.) Martti Wilhelms (*Tietojärjestelmä-Palvelu Salokorpi Oy*), Mikko Heikkilä (keskusta-asiantuntija), Simo Hiilamo (*Kaupun liitto*), Anne Jarva (*Suomen Kuntaliitto*), Anni Tenhunen (*Colliers Finland Oy*) ja Timo Tossavainen (*Suomen Kiinteistöliitto*). VIBRA-raportti valmistuu kesäkuussa 2021.

Ympäristöministeriön yhteyshenkilö: Mika Ristimäki, puh. 040 014 8842, mika.ristimaki@ym.fi

Esimerkit valittiin erikokoisista kaupungeista, joissa keskustat ovat säilyttäneet elinvoimaansa: *Helsinki, Oulu, Kuopio, Lappeenranta, Mikkeli, Hyvinkää, Pietarsaari.*

Mitä kaupungeissa on tehtävä, jotta keskustan elinvoima vahvistuu?

- 1. Rakennetta tiivistettävä: Kaupunkia kasvatettava sisäänpäin. Keskustaa kehitetään pitkäjänteisesti kaupungin viisaasti johtamana. Kaavoitus edistämään kaupunkirakenteen tiivistymistä. Asumista lisätään keskustassa ja keskustan vaikutusalueella – tavoitteena ”vartin keskusta”.**

Pietarsaaressa kaikki kaupat ja palvelut sijaitsevat keskustassa. Pitkäjänteinen kehittämisselitys on tuottanut viihtyisän ja elinvoimaisen keskustan, joka ei kärsi edes koronavuoden kurimuksista.

Pietarsaaren keskustan elinvoima on kasvanut vuosi vuodelta.

Hyvinkäällä rakennettiin hypermarketit ja kauppakeskus keskustan ytimeen ja asumistakin on lisätty keskustassa.

Lappeenrannan keskusta on tiivistynyt täydennysrakentamisella.

- 2. Investointeja keskustaan: Keskustassa on houkuttelevia kauppiaita ja ravintoloita sekä viihtyisää asua ja tehdä töitä. Kävelykeskusta koostuu kävelykaduista, toreista ja aukioista joihin kauppakeskuskäytävät ja -aulat kytkeytyvät.**

Mikkelin keskustauudistuksessa katutila muunnettiin puolijulkiseksi sisätilaksi yhdistämään toria, kauppahallia, kävelykatua ja kahta kauppakeskusta.

Hyvinkäällä keskustan keskipisteessä sijaitseva Kirjastonaukio yhdistää pääkadun, kauppakeskukset, kirjaston, torin ja taidemuseon.

Oulussa vuotuinen valotapahtuma Lumo tuo pysyviä valoteoksia keskustaan.

- 3. Liikennettä tasapainotettava: Keskusta on hyvin saavutettavissa kaikilla liikkumismuodoilla.**

Kuopiossa on Suomen laajin kävelykeskusta suhteutettuna asukasluukuun, joka on toteutettu autoliikennettä liikaa rajoittamatta (toriparkissa 1280 autopaikkaa).

Oulussa keskustan saavutettavuutta on lisätty rakentamalla polkupyöräbaanoja ja -parkeja, joiden talvikunnossapito on esimerkillistä.

Helsingissä ydinkeskustan liikekiinteistöjen huolto on järjestetty huoltotunnelin kautta häiritsemättä jalankulkua ja muuta liikennettä.

- 4. Tapahtumallisuutta lisättävä: Tapahtumat, kulttuuri ja matkailu tukevat keskustan elinvoimaa.**

Lappeenrannan Arts and Bars -festivaali yhdistää vuosittain kulttuuria ja ravintolaelämää.

Helsingin Senaatintorin palkittu jättiterassi toteutettiin pandemiakesänä terveysnäkökulmat huomioiden.

Kuopion kävelykeskusta koostuu elävän torin ja kävelykadun lisäksi rännikatuverkosta.

(Kuva: Vicente Cerra / Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry)

VALTAKUNNALLINEN ELÄVÄT KAUPUNKIKESKUSTAT RY (EKK) PÄHKINÄNKUORESSA

www.kaupunkikeskustat.fi

”JO 24 VUOTTA ELÄVIÄ KAUPUNKIKESKUSTOJA SUOMEEN”

Järjestö on perustettu 1997. Siihen kuuluu kattavasti kaupunkikeskustatoimijoita ympäri Suomea. Kehittämistyökaluihin kuuluvat esimerkiksi kaavoitus, rakenteellinen ja kaupunkikuvallinen kehittäminen, kiinteistöjen ja kortteleiden jalostaminen, kaupallisten toimintojen kehittäminen sekä erilaiset markkinointi- ja viestintätuotteet sekä elämyselliset keskustatapahtumat.

- jäseniä on lähes 100 lähtien kaupungeista, kaupunkikeskustayhdistyksistä, kaupan keskusjärjestöistä, kaupan keskusliikkeistä, keskustakehittämisen asiantuntijoista
- kotipaikka on Helsingissä Kuntatalolla, Ympäristöministeriö on yhdistyksen päätökijä
- EKK on kattojärjestö suomalaisten kaupunkikeskustojen kehittämissyhteistyölle
- edistää kaupunkikeskustojen kehittymistä ja synnyttää yhteistyötä eri kaupunkikeskustojen osapuolten välille, innostaa investointeihin ja edistää asiantuntemusta
- webinaareja (22.4. Tutkimustorstai), konferensseja (Tikkurila 30.9.), syysopintomatkoja: 2006 Bilbao, 2007 Genova, 2008 Budapest, 2009 Berliini, 2010 Torino, 2011 Pietari, 2012 Lontoo, 2013 Praha/Dresden, 2014 Tallinna, 2015 Bratislava/Wien, 2016 Varsova, 2017 Parma/Bologna/Pavia, 2018 Pariisi, 2019 Hampuri/Bremen, 7.-9.10. 2021 Rotterdam/Amsterdam/Delft

KAUPUNKIKESKUSTAPALKINNOT

1. Kajaani	1999	12. Kokkola	2011
2. Lahti	2000	13. Mikkeli	2012
3. Oulu	2002	14. Kemi	2013
4. Kouvola (ja Hämeenlinna)	2003	15. Kuopio	2014
5. Pori	2004	16. Hyvinkää	2015
6. Joensuu	2005	17. Tampere	2016
7. Vaasa	2006	18. Helsinki	2017
8. Jyväskylä	2007	19. Lappeenranta	2018
9. Imatra	2008	20. Tikkurila/Vantaa	2019
10. Rauma	2009	21. Kouvola	2020
11. Kotka	2010	22. Turku	2021 (21.5.2021)

Lisätietoja: tj. **Pokko Lemminkäinen** / puh. 040 555 3462, valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat (EKK) ry, www.kaupunkikeskustat.fi, pokko.lemminkainen@kaupunkikeskustat.fi, twitter: @PLemminkainen